2017 рік був найбільш позитивним з точки зору аналізу показників результативності діяльності промислового сектора економіки України, бо прибутки в цілому склали 87461,7 млн. грн. У цьому році, порівняно з попереднім, відбувся взаємообмін конкурентними ринковими позиціями між середніми і малими підприємствами. Великі підприємства (72%) отримали 155678,9 млн. грн. прибутку, середні (73,5%) 65000 млн. грн., а малі (28,5%) –18042,6 млн. грн. збитку.

Отже, спостерігаючи за тенденцією змін показників фінансових результатів, найприбутковішим бізнесом за розміром у сучасних економічних реаліях України є великий. Саме цей сегмент промисловості задає результативності, тобто, домінують ознаки глобалізації.

Література.

1. Болтянська Л.О. Економіка підприємства: навчальний посібник / Болтянська Л.О., Андреева Л.О., Лисак О.І. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. – 668 с.

2. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства / Г.В. Савицька : Навч. посіб. – 3-тє вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2007. – 668 с.

3. Фінансові результати до оподаткування за видами промислової діяльності з розподілом на великі, середні та малі підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2011/fin/fin_rez/fn_pr_vsm/fn_pr_vsm_u/arhfn_pr_vsm_u.htm.

АНАЛІТИЧНЕ ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕНННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ І МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ

Домніч Ю.А., Корсун О.А., студенти*,
Харківський національний технічний університет сільського господарства ім. П. Василенка

Прийняття управлінських рішень в умовах динамічного середовища вимагає не тільки аналізу, оцінки і прогнозування внутрішнього розвитку підприємства, але і забезпечення відповідності між зовнішнім середовищем і результатами

* *Науковий керівник – Малій О.Г., к.е.н., доцент*

фінансово-господарської діяльності підприємства, що, у свою чергу, висуває високі вимоги до інформаційного забезпечення управління підприємством.

Впровадження інформаційних технологій для проведення аналізу фінансового стану надзвичайно важливі для стабільної роботи сучасного підприємства.

Впровадження інформаційних технологій на підприємствах України припускає:

- забезпечення аналізу впливу на досліджуваний об'єкт широкого круга внутрішніх і зовнішніх чинників, що сприяє підвищенню ступеня наукової обґрунтованості управлінських рішень, що приймаються на основі його результатів;

-підвищення достовірності і надійності отриманих результатів фінансового аналізу;

- створення можливостей для проведення комплексних аналітичних досліджень пов’язане з оперативною обробкою великих масивів вхідної аналітичної інформації.

Досягнення цієї мети важко здійснити без розробки і впровадження на Україні програмних продуктів, які використовуються при аналізі фінансової діяльності підприємств.

Дослідженню питань використання програмних продуктів, при проведенні аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства в сучасних умовах велику увагу приділяють українські учені-економісти: О. Зоріна, П. Іванюта, Д. Костіна, І. Прокопенко, В.Ситник та інші. Проте недоліком більшості програм є їх обмеженість у використанні тільки фінансової звітності підприємства. Це негативно впливає на глибину аналітичних досліджень і аналітичні можливості таких програмних продуктів, значно знижує обґрунтованість висновків за наслідками такого дослідження.

Метою статті є огляд найбільш поширених спеціалізованих програм економічного аналізу та порівняння їх функціональних можливостей при аналізі фінансово-господарської діяльності підприємств.

В даний час на ринку комп'ютерних програм є універсальні аналітичні програми і спеціальні, що використовуються в окремих галузях економіки. Яскравими представниками таких

програмних продуктів є БЕСТ-Ф, система «1С-АФСП», модуль «Фінансовий аналіз» системи «Галактика». Серед спеціальних аналітичних програм досить відомими є ИНЕК-аналітик, ИНЕК-інвестор, Project Expert, які дозволяють здійснити розробку бізнес-планів і інвестиційних проектів, а також провести оцінку їх економічної ефективності [1].

Більшість вітчизняних користувачів віддають перевагу універсальній комп'ютерній програмі «Галактика». Система «Галактика» за необхідності здатна взаємодіяти зі спеціалізованим програмним забезпеченням, з програмами, що постачаються у складі інтелектуальних касових апаратів, з програмами «клієнт-банк», стикується з системами управління технологічними процесами.

Модуль «Фінансовий аналіз» системи «Галактика» адресований керівникам і фахівцям фінансових служб. Аналіз фінансового стану проводиться на підставі даних зовнішньої звітності, а також будь-якої іншої фінансової інформації. Модуль «Фінансовий аналіз» системи «Галактика» володіє широкими функціональними можливостями. Він дозволяє модифікувати вже підготовлені розробниками шаблони аналітичних таблиць і створювати власні. У модулі передбачена перевірка взаємозв'язку показників і форм звітності, що сприяє зменшенню кількість помилок в початковій інформації і підвищенню якості результатів аналізу. Проте слід відмітити, що модуль достатньо складний в експлуатації і відносно громіздкий, а ефективність його використання залежатиме від кількості методик, реалізованих розробниками у відповідній версії системи [2].

BEST (Business Environment Strategic Toolkit) – комп'ютерна програма, що побудована на використанні оригінальних економічних індикаторів для виміру ефективності виробництва і перетворює стратегічні цілі фірми у набір послідовних заходів і кроків до забезпечення ефективності бізнесу. Побудована на її основі система БЕСТ-Ф (АРМ «Фінансового аналізу» компанії «Інтелект-Сервіс», Москва) призначена як для оперативного аналізу власної фінансово-господарської діяльності, так і для проведення незалежної зовнішньої експертизи і аналізу економічного стану підприємства з метою розробки стратегії його розвитку. Вона

об’єднує можливості електронної таблиці і бази даних, може обробляти різну інформацію, яка або вводиться вручну або імпортується з текстового файлу, або завантажується із споріднених систем «БЕСТ-3», «БЕСТ-4». Програма має два варіанти виконання: «Зовнішній аналіз» і «Внутрішній аналіз», спеціалізованих функцій, що різняться набором шаблонів аналітичних документів. Варіант «Внутрішній аналіз» володіє можливістю завантаження даних з програм «БЕСТ-3» і «БЕСТ-4» і виконує функції аналізу як публічної звітності, так і результатів внутрішнього обліку. Програма складається з оболонки, набору настроєних шаблонів і збережених розрахунків, виконаних за шаблонами.

Комплекс настроєних шаблонів дозволяє застосовувати найбільш відомі методики аналізу вітчизняних і зарубіжних економістів або реалізувати власні. У системі спеціального аналізу реалізовані такі методики, як «Партнер», «Банкір», «Акціонер», «Банкрут». Методика «Банкрут» призначена для аналізу вірогідності банкрутства підприємства за зарубіжними методиками (модель Альтамана, Бівера, Копана і Гольдера і т.д.) і за допомогою критеріїв неплатоспроможності, вживаних у вітчизняній практиці (коефіцієнт поточної ліквідності, коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами, коефіцієнт відновлення (втрати) платоспроможності). Перевагами програми можна вважати те, що за допомогою закладених в програму додаткових методик, об’єднаних в систему комплексного аналізу, можна розрахувати додаткові показники, наприклад, такі як структура майна, платоспроможність, фінансова стійкість, ділова активність тощо. При чому, результати аналізу можуть представлятися як у вигляді аналітичних таблиць, так і у вигляді графіків.

Організацією UNIDO (United Nations Industrial Development Organization – організація об’єднаних націй з промислового розвитку) було розроблено низку фінансово-аналітичних програм для аналізу господарської діяльності, контролю фінансового стану бізнесу і оцінювання бізнес-проектів [3].

COMFAR (Computer model for feasibility analysis and reporting) Expert – програмний продукт, призначений для проведення фінансового та економічного оцінювання

інвестиційних проектів. За його розроблення були розвинені положення Посібника з підготовки техніко-економічних досліджень (UNIDO). Програма надає користувачеві можливість моделювати короткострокову і довгострокову фінансову ситуацію для промислових і непромислових інвестиційних проектів різного типу – нових проектів, проектів реабілітації і розширення, спільних підприємств або проектів приватизації.

Функції фінансового планування та аналізу реалізовані у низці продуктів фірми «Про-Інвест-ІТ»: Audit Expert, Project Expert, Forecast Expert. Програма Audit Expert являє собою інструмент комплексного аналізу фінансового стану і результатів діяльності підприємства. Вхідною інформацією для аналізу є бухгалтерський баланс і стандартні фінансові звіти підприємства. Система уможливлює приведення їх до аналітичних таблиць, що відповідають міжнародним стандартам бухгалтерського обліку (IAS) і дають змогу розрахувати показники ліквідності, стійкості, рентабельності та ділової активності підприємства, проаналізувати динаміку зміни структури балансу з різним часовим кроком, оцінити фінансовий стан підприємства. Програма автоматично виконує прогнозування фінансових звітів підприємства на заданий період часу і здійснює трендовий аналіз інформації. На базі результатів аналізу система автоматично формує експертний висновок. Audit Expert забезпечує можливості консолідації звітності декількох підприємств та їх ранжування, що може бути використане для порівняльної оцінки підприємств.

Програмне забезпечення Project Expert дозволяє здійснити розробку бізнес планів і інвестиційних проектів, а також провести їх оцінку. За допомогою цього програмного продукту можливо формування прогнозної фінансової звітності (бухгалтерського балансу, звіту про прибутки і збитки, звіту про рух грошових коштів), а також проведення розрахунку найважливіших показників економічної ефективності, таких як NPV і IRR при різних рівнях ризику і схем погашення кредитів.

Система Forecast Expert уможливлює прогнозування у сфері виробництва, маркетингу і фінансів. Система дає змогу з високим ступенем надійності передбачати попит на послуги або продукцію компанії, майбутні обсяги їх реалізації або прибутків компанії, залишки коштів на рахунках, а також курси валют,

акцій або фьючерсів тощо. Forecast Expert спроможна запропонувати напрямок до одержання максимального прибутку та знижує ризики прийняття рішень у фінансовому плануванні і керуванні [4].

Програмне забезпечення «БІЗНЕС-План», розроблений корпорацією «PL Soft» – це програмний продукт, який розроблено для повної експрес побудови наочної фінансової документації (бізнес плану). Програма представлена в легкому класі фінансового моделювання за принципом повного закритого циклу підготовки документації «під ключ».

Таким чином, в даний час на ринку комп'ютерних програм є універсальні аналітичні програми, яким віддають перевагу більшість користувачів, і спеціальні, що використовуються в окремих галузях економіки. Значні переваги серед них мають ті системи, які дозволяють користувачеві змінювати алгоритми показників, що розраховуються, і навіть створювати власні методики із своїм набором розрахункових показників.

Абсолютна більшість спеціалізованих програм по аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства є програмами ретроспективного аналізу даних фінансової звітності [5]. Вдосконалення таких програм проводилося головним чином шляхом кількісного нарощування можливостей розрахунку як можна ширшого круга фінансових коефіцієнтів. У результаті були створені програми, що дозволяють розраховувати більше сотні фінансових коефіцієнтів. Проте такі спеціалізовані програмні продукти здаються слабо адаптованими до вимог управління господарюючим суб’єктом.

Тому програми повинні бути гнучкими щодо внесення доповнень, мати високий рівень сервісних функцій, а також настроювання на галузеву специфіку.

Література.

1. Зоріна О.А. Спеціалізоване аналітичне програмне забезпечення аналізу акціонерних товариств і можливості його використання / О.А. Зоріна // Міжнародний збірник наукових праць. – 2018, Випуск 3(18). – С.119-126.

2. Іванюта П.В. Управлінські інформаційні системи в аналізі та аудиті [Текст]: навчальний посібник / П.В. Іванюта // Мін-во освіти і науки України, Держ. комітет статистики

України, Держ. академія статистики, обліку та аудиту, Полтавська філія. – К.: ЦУЛ, 2007. – 180 с.

3. Костіна Д.Ю., Сухарєв П.М. Дослідження сучасних інформаційних систем аналізу фінансового стану підприємства // www.experts.in.ua / baza / analitic / detail.php.

4. Основи інформаційних систем: Навчальний посібник / За ред. проф. В.Ф. Ситника. – К.: КНЕУ, 2007. – 252 с.

5. Прокопенко И.Ф. Компьютеризация экономического анализа (теорія, практика). – К.: ЮНИТИ, 2001. – 412 с.

ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА ЩОДО ЗАЛУЧЕННЯ КРЕДИТНИХ РЕСУРСІВ ТА ЕФЕКТИВНОГО ЇХ ВИКОРИСТАННЯ

Жадан О.А., Літвінова М.В. [*]
Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

Ринкові умови вимагають чіткого уявлення про перспективи і результати прийнятих фінансових рішень, детального обґрунтування завдань виробничо-фінансової діяльності, а також способів їх досягнення. Тому з поглибленням ринкових відносин важливість фінансової політики для забезпечення ефективної діяльності підприємств зростає.

Основи фінансової політики підприємства, проблеми їх формування та реалізації досліджувала низка відомих вчених, з проміж них варто виділити І. Бланка, О. Гудзь, О. Правдюка, П. Стецюка та інших [1-7].

У наукових публікаціях фінансову політику визначають як форму реалізації фінансової стратегії підприємства, або як складову частину його економічної політики, що виражає сукупність заходів щодо організації і використання фінансових ресурсів [2,5,6].

Політика підприємства щодо залучення кредитних ресурсів є складовою фінансової політики. Вважається, що при

[*] *Науковий керівник – Малій О.Г., к.е.н., доцент*